

PARLAMENTARNI ODBOR ZA STABILIZACIJU I PRIDRUŽIVANJE EU I CRNE GORE

Četvrti sastanak

2-3. april 2012. godine

Podgorica

DEKLARACIJA i PREPORUKE

(Finalna verzija)

Usvojeno 3. aprila 2012. godine

Parlamentarni odbor za stabilizaciju i pridruživanje Evropske unije i Crne Gore (POSP) održao je četvrti sastanak 2 i 3. aprila 2012. godine u Podgorici, pod zajedničkim predsjedavanjem g. Ranka Krivokapića, predsjednika Skupštine Crne Gore, ispred Delegacije Skupštine Crne Gore i g. Eduarda Kukana, ispred Delegacije Evropskog parlamenta.

Na sastanku su razmijenjena mišljenja:

g. Duška Markovića, Potpredsjednika Vlade i ministra pravde i ljudskih prava

g. Milana ROĆENA, ministra vanjskih poslova i evropskih integracija
- u ime Vlade Crne Gore

g. Stefana SANNINA, generalnog direktora za proširenje
- u ime Evropske komisije

Nj. E. Leopolda MAURERA, šefa Delegacije Evropske unije u Crnoj Gori
- u ime Visokog predstavnika Evropske unije za vanjske poslove i bezbjednosnu politiku

Odbor je razmatrao sljedeće teme:

- Stanje odnosa između EU i Crne Gore – preostali zahtjevi za otvaranje pregovora o članstvu
- Napredak u odnosu na preporuke usvojene na trećem sastanku POSP, koji je održan u Briselu
- Izgradnja kapaciteta za apsorbovanje fondova EU na nivou centralne i lokalne administracije
- Smanjenje diskriminacije u praksi – primjena postojećeg pravnog okvira
- Napredak u borbi protiv organizovanog kriminala i korupcije
- Ekonomska kretanja

Parlamentarni odbor za stabilizaciju i pridruživanje u skladu sa članom 3 svog Poslovnika o radu i članom 125 Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju između EU i Crne Gore, uputio je sljedeću Deklaraciju i preporuke Savjetu za stabilizaciju i pridruživanje i institucijama u Crnoj Gori i Evropskoj uniji:

1. Pozdravio je odluku Evropskog savjeta kojom namjerava da otpočne pretpristupne pregovore sa Crnom Gorom u junu 2012; pozvao je države članice EU da neopravdano i pretjerano ne odlažu otvaranje pregovora, s obzirom na to da je Crna Gora do sada ostvarila značajan napredak u dostizanju traženih repera; primijetio je da je ovaj stav u potpunosti podržan u Rezoluciji Evropskog parlamenta o Crnoj Gori, usvojenoj 29. marta 2012;
2. Istakao je značaj ulaganja daljih sveobuhvatnih i kvalitativnih napora da se sprovedu reforme, sa posebnim akcentom na oblast vladavine prava i fundamentalnih prava; istakao je da je u takvim naporima najvažniji cilj da se definišu mjere za borbu protiv korupcije i organizovanog kriminala, koje će ostati ključna pitanja tokom sveukupnog procesa pristupanja Crne Gore; naglasio je da će otvaranje poglavlja 23. i 24. pomoći Crnoj Gori da sprovodi dalje reforme;
3. Odbor pozdravlja činjenicu da je politički konsenzus o procesu integracije u EU i dalje na visokom nivou, ali podstiče Crnu Goru da nastavi sa konstruktivnim dijalogom između političkih snaga, sa ciljem da se sačuva ovaj široki konsenzus, što podrazumijeva čvrstu političku volju i punu posvećenost suočavanju sa predstojećim izazovima u procesu pristupanja EU; Odbor ukazuje da treba intenzivirati rad na izmjeni Poslovnika Skupštine Crne Gore u dijelu formiranja posebnog odbora za praćenje pregovaračkog procesa sa EU;
4. Pozivaju se nadležne institucije na implementaciju preporuka sa prethodnog zasijedanja POSP-a, a posebno onih koje se tiču regulative vezano za dodatne mehanizme zaštite prava pripadnika manjinskih nacionalnih zajednica.
5. Smatra da je nova strategija reforme javne uprave 2011-2016 pozitivan korak; podstakao je crnogorsku Vladu da se pozabavi postojećim, ključnim aspektima sistema uprave koji loše funkcionišu a koji se odnose na odlučivanje i organizaciju rada vlade; pozvao je vlasti da prioritet daju dobroj upravi i da se pozabave pitanjem preopterećenih administrativnih struktura;
6. Primijetio je napredak u reformi pravosuđa, prvenstveno kroz usvajanje niza zakona, kako bi se osnažila nezavisnost sudstva i garantovalo depolitizovano pravosuđe i pozdravio prve rezultate u implementaciji postojećih odredbi; Odbor je pozvao Skupštinu Crne Gore da ubrza aktivnosti svoje Radne grupe, koja je osnovana radi usvajanja ustavnih odredbi kojima će se osnažiti pravna nezavisnost i odgovornost pravosuđa; zbog izuzetnog značaja te reforme, Odbor je pozvao sve političke partije da prestanu da uslovljavaju unaprijed dogovorenu reformu drugim, političkim zahtjevima koji nijesu vezani za ovo pitanje, da obnove dijalog i postignu kompromis.
7. Pozivaju se Vlada i Skupština Crne Gore da učine dodatne napore i otklone sumnju u postojanje diskriminatorne implementacije određenih zakonskih propisa, a posebno u implementaciji Zakona o morskom dobru.
8. Podstakao Skupštinu Crne Gore da nastavi da ulaže napore da osnaži svoju zakonodavnu i nadzornu ulogu, posebno sa aspekta pretpristupnih pregovora; Odbor je evidentirao nedavne aktivnosti Skupštine Crne Gore vezano za nadzor nad radom organa koji se bave borbom protiv korupcije i podstakao je na preduzimanje daljih koraka u ovoj oblasti;

Odbor poziva Skupštinu da pod hitno formira odgovarajuće radno tijelo parlamenta koje će nadgledati borbu protiv korupcije i organizovanog kriminala i obezbijediti suštinsku ulogu opozicije; Odbor poziva na hitno usvajanje novog Poslovnika.

9. Pozdravio je dalji dobar napredak u usvajanju zakonodavstva u oblasti borbe protiv korupcije i prve rezultate u njegovoj primjeni; primjećujući da nema dovoljno rezultata u ovoj oblasti, uključujući i predmete korupcije među visokim zvaničnicima, Odbor je pozvao nadležne agencije za primjenu zakona da na sveobuhvatan način sprovedu svoje aktivnosti, uključujući i procesuiranje predmeta korupcije među visokim zvaničnicima sve do konačne presude; podsjeća na potrebu da se preispita sprovođenje Zakona o finansiranju političkih partija; poziva Vladu da na konzistentan način implementira anti-korupcijsko zakonodavstvo i da rasvijetli optužbe za korupciju posebno vezano za slučajeve privatizacije i političke korupcije, kao i da obezbijedi poštovanje sudskih odluka na lokalnom nivou; poziva Vladu da adekvatno odgovori na nedavne proteste u Podgorici; pozdravlja Odluku Skupštine o pokretanju parlamentarne istrage i formiranju Anketnog odbora za ispitivanje korupcije u privatizaciji Telekoma, i očekuje punu saradnju svih institucija i pojedinaca sa Anketnim odborom; naglašava važnost transparentnih procedura u oblastima privatizacije i javnih nabavki.
10. Podvukao je potrebu da se pojača borba protiv organizovanog kriminala, posebno vezano za dalje jačanje administrativnih i istražnih kapaciteta policije i tužilaštva, kako bi se povećala efikasnost u radu ovih organa, povećala nezavisnost Komisije za sprječavanje sukoba interesa i provjerili imovinski kartoni državnih zvaničnika; izražava zabrinutost zbog činjenice da još nije usvojen zakon o unutrašnjim poslovima, čime je bitno usporen proces reforme policije i njenog punog osposobljavanja za efikasnu borbu protiv organizovanog kriminala i korupcije.
11. Pozdravljajući zakonodavni napredak u obezbjeđivanju slobode izražavanja u medijima, Odbor je evidentirao navodne slučajeve zastrašivanja i fizičkog nasilja nad novinarima i prijavljene slučajeve ograničavanja medijskih sloboda; Odbor je naglasio značaj medija bez političkog uplitanja i pritiska u cilju uspostavljanja novinarske autocenzure, kao i rješavanja postojećih sudskih procesa vezano za klevetu protiv medija i novinara, u skladu sa sudskom praksom Evropskog suda za ljudska prava; Odbor poziva medije da javnost izvještavaju na profesionalan i objektivan način, sa velikom izdavačkom nezavisnošću bez obzira na vlasničku strukturu i ističe posebnu odgovornost javnog servisa za unapređenje profesionalnih standarda u medijima; ističe da u samoregulatornom tijelu moraju biti zastupljeni svi relevantni mediji.
12. Prepoznajući prve korake u borbi protiv diskriminacije zajednica Roma, Aškelja i Egipćana, Odbor navodi da je potrebno preduzeti dodatne mjere radi unapređenja njihovih uslova za život, pristupa socijalnoj zaštiti, zdravlju, obrazovanju, uslova stanovanja i usluga zapošljavanja; Odbor je istakao dobar rad kancelarije Zaštitnika ljudskih prava i sloboda (Ombudsmana) i izražava zabrinutost zbog kršenja osnovnih prava žena i poziva, između ostalog, na dodatne napore u borbi protiv porodičnog nasilja i trgovine ženama.
13. Odbor je pozdravio napore koje je Crna Gora učinila kako bi usvojila zakonski okvir za borbu protiv diskriminacije, ali apeluje da se u potpunosti primjenjuju zakonska rješenja i odstrani svaki oblik diskriminacije, bilo da je u pitanju vjerska, nacionalna, politička, polna ili bilo koja druga diskriminacija; Odbor je pozvao vlasti da učine sve što mogu da spriječe napade na LGBT zajednicu; takođe pozdravlja nedavnu inicijativu Vlade za regionalnu konferenciju „Zajedno protiv diskriminacije“ uz učešće ministara iz Hrvatske, Kosova i Srbije, kao važan korak ka povećanju svijesti i djelovanju u pogledu LGBT prava u

regionu Jugoistočne Evrope; poziva političke lidere da javno govore protiv diskriminacije i promovišu jednakost na dosljedan i konzistentan način.

14. Pozdravio je usvajanje važnih strukturnih reformi, kao što je reforma penzionog sistema, racionalizacija broja zaposlenih u javnoj upravi, ili nova šema finansiranja lokalne samouprave i podstakao je Crnu Goru da nastavi sa strukturnim reformama naročito u oblastima budžetske i poreske politike, politike ravnomjernog regionalnog razvoja i socijalne politike; Odbor je i dalje zabrinut zbog značajnog nivoa neformalne zaposlenosti i neformalne ekonomije, što predstavlja značajan izazov za crnogorsku privredu i društvo; Odbor je naglasio važnost jačanja socijalnog dijaloga, kao i dijaloga sa sindikatima i organizacijama civilnog društva u odnosu na tekuće reforme i proces pridruživanja.
15. Pozvao je Vladu da značajno osnaži institucionalne i administrativne kapacitete, kao i saradnju i koordinaciju među relevantnim državnim institucijama vezano za proces pristupanja EU; u tom pogledu, Odbor je pozvao vlasti da osnaže administrativne kapacitete ministarstava koja se bave ključnim oblastima pravne tekovine EU - *acquis*;
16. Pozvao je Vladu da pojača aktivnosti na uspostavljanju neophodnih nacionalnih struktura za upravljanje i kontrolu upotrebe fondova EU; Odbor je pozvao na ostvarivanje napretka u realizaciji politike u oblasti poljoprivrede i ruralnog razvoja, između ostalog, i kroz ulaganje napora da se formuliše politika i mnogo efikasnije iskoristi raspoloživa finansijska pomoć; poziva na sprovođenje politike koja će dovesti do ravnomjernog regionalnog razvoja.
17. Odbor je ponovo istakao potrebu da se formuliše nacionalna strategija energetike, koja bi uzela u obzir različite obnovljive izvore energije, uključujući i manje hidroelektrane; podvukao je da se evropski standardi trebaju primjeniti posebno u energetici i industrijskom sektoru; Odbor je podsjetio i na značaj redovnog sprovođenja širokog i transparentnog procesa javnih konsultacija i sprovođenja procjene uticaja na životnu sredinu i procjene društvenog uticaja prije nego što se donese odluka o izgradnji novih pogona, u skladu sa standardima EU i međunarodnim standardima i da relevantne odluke, stručna mišljenja i drugu dokumentaciju treba učiniti dostupnim javnosti.